

Sygn. akt I ACa 1575/17

Sygn. akt I ACz 2079/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Sędziowie:	SSA Robert Jurga SSA Paweł Czepiel
Protokolant:	st. sekr. sądowy Paulina Klaja

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa N. T. (1)

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę i o ustalenie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 26 czerwca 2017 r. sygn. akt I C 329/14 i na skutek zażalenia powódki od postanowienie w przedmiocie kosztów sądowych zawartego w punkcie VI tego wyroku

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- określone w punkcie I kwoty 520.210,97 zł, 68.940 zł i po 2.020 zł obniża odpowiednio do kwot: 505.246,97 zł (pięćset pięć tysięcy dwieście czterdzieści sześć złotych 97/100), 59.652 zł (pięćdziesiąt dziewięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa złote) i po 1.762 zł (jeden tysiąc siedemset sześćdziesiąt dwa złote),

- określone w punkcie II kwoty po 3.606,40 zł należne za okres od listopada 2015 r. do czerwca 2018 r. włącznie obniża do kwot po 3.348,40 zł (trzy tysiące trzysta czterdzieści osiem złotych 40/100), a należne za dalszy okres obniża do kwot po 3.453,40 zł (trzy tysiące czterysta pięćdziesiąt trzy złote 40/100), oddalając powództwo także w zakresie różnicy wynikającej z tego obniżenia,

- punktowi VI nadaje treść „nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach od Towarzystwa (...) SA w W. kwotę 35.098,47 zł (trzydzieści pięć tysięcy dziewięćdziesiąt osiem złotych 47/100) i nie obciąża powódki kosztami sądowymi;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 8.189,80 zł (osiem tysięcy sto osiemdziesiąt dziewięć 80/100) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Robert Jurga SSA Sławomir Jamróg SSA Paweł Czepiel

Sygn. akt I ACa 1575/17

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka N. T. (1) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Towarzystwo (...) S.A. w W.:

- kwoty 300.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami, płatnymi od dnia 25 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty;

- kwoty 18.698,63 tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od 03 sierpnia 2013r., do 24 stycznia 2014 r. w związku z roszczeniem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty 68.940 zł tytułem skapitalizowanej renty za okres od 01 stycznia 2011r. do 31.12.2013 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty 2.020zł tytułem comiesięcznej renty, płatnej do 10 dnia każdego miesiąca począwszy od 01 stycznia 2014 r., wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

- kwoty 12.831,18 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu do placówek medycznych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty;

- kwoty 799,75 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od 03 sierpnia 2013 r. do 24 stycznia 2014 r. w związku z roszczeniem zwrotu kosztów dojazdu do placówek medycznych wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Nadto powódka domagała się ustalenia odpowiedzialności pozwanej wobec powódki na przyszłość za skutki zdarzenia z dnia 26.06.2004 r. Wnosiła także o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 14,400 zł oraz opłat skarbowych od pełnomocnictwa w kwocie 34 zł (17 zł opłata od pełnomocnictwa głównego + 17 zł od pełnomocnictwa substytucyjnego).

Na uzasadnienie swojego powództwa powódka podała, że w dniu 24 czerwca 2004 r. w miejscowości K., gmina G., doszło do wypadku drogowego, w czasie którego J. T. kierując pod wpływem alkoholu i bez wymaganych uprawnień samochodem marki F. (...), nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu, wykonując manewr skrętu w lewo do posesji, czym doprowadził do zderzenia z jadącym z przeciwnego kierunku samochodem marki (...) kierowanym przez S. S., w wyniku czego pasażerka samochodu marki F. N. T. (1) doznała ciężkich obrażeń ciała. Powódka wskazała, że decyzją z dnia 2 sierpnia 2013r. strona pozwana wypłaciła kwotę 13 000 zł Decyzją z dnia 2 sierpnia 2013r. pozwana wypłaciła powódce kwotę 13 000 zł, przy uznaniu 90% przyczynienia. Pomimo odwołania się od decyzji stanowisko strony pozwanej nie uległo zmianie. W ocenie powódki wypłacona przez stronę pozwaną tytułem zadośćuczynienia kwota nie rekompensuje w pełni krzywdy powstałej na skutek wypadku. Zdaniem powódki jest to kwota nieodpowiednia w stosunku do odniesionych obrażeń, wieku poszkodowanej i okresu trwania objawów chorobowych. Kwota ta nie spełnia swej roli kompensacyjnej. Powódka zakwestionowała podstawy do uznania przyczynienia do wypadku. Podniosła, że w chwili zdarzenia miała zaledwie dwa lata, a zatem w żadnym stopniu nie przyczyniła się do powstałej

szkody. Przyjęcie przez stronę pozwaną przyczynienie osoby trzeciej - matki powódki do powstania szkody z uwagi na to, że ta zdecydowała się na jazdę z nietrzeźwym kierowcą, nieposiadającym uprawnień do prowadzenia pojazdów oraz z uwagi na to, że przewoziła córkę bez wymaganego przepisami prawa fotelika jest nieuzasadnione, bowiem zgodnie z obowiązującym orzecznictwem, czyny niedozwolone rodziców nie mogą obciążać małoletniego poszkodowanego.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. W uzasadnieniu stanowiska, pełnomocnik pozwanego wskazał, iż w okolicznościach niniejszej sprawy adekwatną do rozmiaru krzywdy była kwota zadośćuczynienia w wysokości 130 000 zł, którą przy wypłacie pozwany pomniejszył o 90 % mając na uwadze rażące zawinienie rodziców powódki w sprawowanej nad powódką. Dało to kwotę 13.000 zł. Brak jest podstaw do zasądzenia dodatkowej kwoty z tego tytułu. Zdaniem strony pozwanej powódka nie udowodniła również by wymagała pomocy ze strony osób trzecich w wymiarze 8 godzin dziennie przy wskazanej w pozwie stawce, jak też by poniosła koszty dojazdów do placówek medycznych w kwocie 12 831,18 zł.

W piśmie procesowym z dnia 5 października 2015 r. pełnomocnik powódki rozszerzył powództwo o kwotę 501.008 zł, a w tym 400.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, 56.568 zł tytułem renty na zwiększone potrzeby oraz 44.440 zł tytułem renty skapitalizowanej za okres od 01 stycznia 2014r. do 31 października 2015 r. Pełnomocnik powódki wniósł o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki N. T. (1):

1. kwoty 700.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od kwoty 300.000 zł od dnia 25 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi od kwoty 400.000 zł od dnia następującego po 7-mym dniu od doręczenia stronie pozwanej pisma procesowego rozszerzającego powództwo do dnia zapłaty;
2. kwoty 18.698,63 tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od 03 sierpnia 2013 r. do 24 stycznia 2014 r. w związku z roszczeniem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
3. kwoty 113.380 zł tytułem skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od 01 stycznia 2011 r. do 31 października 2015 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi w następujący sposób:
 - a. od kwoty 68.940 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
 - b. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.01.2014 r. do dnia zapłaty;
 - c. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.02.2014 r. do dnia zapłaty;
 - d. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.03.2014 r. do dnia zapłaty;
 - e. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.04.2014 r. do dnia zapłaty;
 - f. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.05.2014 r. do dnia zapłaty;
 - g. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.06.2014 r. do dnia zapłaty;
 - h. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.07.2014 r. do dnia zapłaty;
 - i. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.08.2014 r. do dnia zapłaty;
 - j. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.09.2014 r. do dnia zapłaty;
 - k. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.10.2014 r. do dnia zapłaty;
 - l. od kwoty 2,020 zł od dnia 11.11.2014 r. do dnia zapłaty;

- m. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.12.2014 r. do dnia zapłaty;
- n. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.01.2015 r. do dnia zapłaty;
- o. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.02.2015 r. do dnia zapłaty;
- p. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.03.2015 r. do dnia zapłaty;
- q. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.04.2015 r. do dnia zapłaty;
- r. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.05.2015 r. do dnia zapłaty;
- s. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.06.2015 r. do dnia zapłaty;
- t. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.07.2015 r. do dnia zapłaty;
- u. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.08.2015 r. do dnia zapłaty;
- v. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.09.2015 r. do dnia zapłaty;
- w. od kwoty 2.020 zł od dnia 11.10.2015 r. do dnia zapłaty;

4. kwoty 4.714 zł tytułem comiesięcznej renty płatnej do 10 dnia każdego miesiąca, począwszy od 01.11.2015 r. wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

5. kwoty 12.831,18 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu do placówek medycznych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25. 01.2014 r. do dnia zapłaty;

6. kwoty 799,75 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od 03.08.2013 r. do 24.01.2014 r. w związku z roszczeniem zwrotu kosztów dojazdu do placówek medycznych wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Powódka nadto żądała zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 14.400 zł oraz opłat skarbowych od pełnomocnictwa w kwocie 34 zł.

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2017 r. sygn. akt: I C 329/14 Sąd Okręgowy w Kielcach zasądził od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz N. T. (1) kwotę 520.210,97zł wraz z ustawowymi odsetkami: -od kwoty 300.000zł tytułem zadośćuczynienia od dnia 25 stycznia 2014 roku do dnia zapłaty, - od kwoty 87.000zł tytułem zadośćuczynienia od dnia 28 października 2015 roku do dnia zapłaty, - od kwoty 19.830,97zł od dnia 25 stycznia 2014 roku do dnia zapłaty, - od kwoty 68.940zł tytułem skapitalizowanej renty od dnia 25 stycznia 2014 roku do dnia zapłaty, - od kwot po 2020zł od 11-tego każdego miesiąca do dnia zapłaty za okres od stycznia 2014 roku do miesiąca października 2015 roku, płatnych do rąk przedstawiciela ustawowego małoletniej powódki N. T. (1)– matki D. T. (pkt I), zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki rentę w kwocie po 3606,40zł miesięcznie za okres od miesiąca listopada 2015 roku na przyszłość, płatną z góry do 10-go dnia każdego miesiąca, do rąk przedstawiciela ustawowego małoletniej powódki – matki D. T., z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia w terminie płatności którejkolwiek z rat (pkt II); ustalił odpowiedzialność strony pozwanej na przyszłość za skutki wypadku jakiemu uległa N. T. (1) w dniu 24 czerwca 2004 roku (pkt III), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt IV), zasądził od strony pozwanej na rzecz N. T. (2) 7411,87zł tytułem kosztów procesu, płatną do rąk przedstawiciela ustawowego małoletniej powódki matki D. T. (pkt V), nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Kielcach): od N. T. (1) z zasądzzonego roszczenia kwotę 21059zł a od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 35.098,47zł (pkt V).

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana zaskarżając wyrok:

- w pkt I zasądzającej od pozwanego na rzecz powódki kwotę 520 210,97 zł (tytułem zadośćuczynienia, odszkodowania, skapitalizowanej renty i skapitalizowanych odsetek) wraz z ustawowymi odsetkami, ponad kwotę 17 000 zł (tytułem zadośćuczynienia), ponad kwotę 1 065,64 zł (tytułem skapitalizowanych odsetek od zadośćuczynienia), ponad kwotę 106,59 zł (tytułem odszkodowania za zwrot kosztów dojazdów), ponad kwotę 6,64 zł (tytułem skapitalizowanych odsetek od odszkodowania z tytułu kosztów dojazdów), w całości co do kwoty 68 940 zł (tytułem skapitalizowanej renty za okres od stycznia 2011r. do grudnia 2013r.), w całości co do renty w kwocie po 2 020 zł (za okres od stycznia 2014r. do października 2015r.),

- pkt II w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powódki rentę w kwocie po 3 606,40 zł miesięcznie za okres od listopada 2015r. na przyszłość, płatną z góry do 10-go dnia każdego miesiąca, do rąk przedstawiciela ustawowego małoletniej powódki matki D. T., z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia w terminie płatności którejkolwiek z rat, ponad kwotę 103,34 zł miesięcznie oraz w części zasądzającej datę początkową wymagalności renty,

- w pkt V w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7 411,87 zł tytułem kosztów procesu,

- w pkt VI nakazującym pobrać na rzecz Skarbu Państwa od pozwanego kwotę 35 098,47 zł.

Strona pozwana zarzuciła:

I. naruszenie prawa materialnego:

1) art. 362 k.c. w zw. z art. 427 k.c. i art. 95 § 1 i 3 kro poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że należne powódce od kierującego pojazdem (za którego gwarancyjną odpowiedzialność ponosi pozwany) kwoty zadośćuczynienia, odszkodowania i renty nie mogą być obniżone, pomimo, że rodzice małoletniej powódki, w szczególności matka nie sprostali obowiązkowi nadzoru nad naganne zachowanie to do szkody w ogóle by nie doszło co w konsekwencji uzasadniało przyjęcie, że przyczynienie się rodziców do powstania szkody, która dotknęła ich małoletnie dziecko jest równoznaczne w zakresie skutków określonych w art. 362 k.c. z przyczynieniem się samej poszkodowanej,

2) art. 5 k.c. w zw. z art. 436 § 1 k.c. w zw. art. 435 § 1 i 2 k.c. poprzez zobowiązanie pozwanego do naprawienia szkody w całości, w sytuacji, gdy w okolicznościach faktycznych zaistnienia wypadku rażąco godzi to w społeczne poczucie sprawiedliwości i zasady współzycia społecznego, gdyby bowiem matka powódki zachowała rozsądek, poparty zasadami doświadczenia, które nakazują podjęcie niezbędnych czynności zapobiegających możliwości powstania zagrożenia dla zdrowia lub życia swojego dziecka to do wypadku w ogóle by nie doszło,

Zarzuciła także naruszenie:

1) art. 193 § 21 k.p.c., art. 132 § 1 k.p.c. i art. 321 k.p.c. poprzez uznanie skuteczności rozszerzenia powództwa dokonanego przez powódkę w piśmie procesowym z dnia 05 października 2015r., doręczonym przez pełnomocnika powódki bezpośrednio pełnomocnikowi pozwanego, w sytuacji, gdy odpis pisma procesowego zawierający rozszerzenie powództwa nie podlega doręczeniu na podstawie art. 132 § 1 k.p.c. a winien zostać wniesiony w dwóch egzemplarzach do Sądu, a pełnomocnik powódki nadał pismo rozszerzające powództwo w jednym egzemplarzu do Sądu wraz z dowodem nadania do pełnomocnika pozwanego i w konsekwencji wydanie orzeczenia ponad żądanie.

2) art. 322 k.p.c. poprzez zobowiązanie pozwanego do naprawienia szkody wyrządzonej powódce w całości, bez rozważenia okoliczności i przyczyn powstania szkody, w szczególności bez uwzględnienia, że gdyby nie zachowanie rodziców powódki, przede wszystkim matki to do szkody w ogóle by nie doszło,

3) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności:

- pominięcie przy ustalaniu zasadności przyjęcia przyczynienia i jego wysokości, wpływu zachowania przedstawicieli ustawowych na możliwość uniknięcia wypadku, zakresu obciążenia ubezpieczyciela sprawcy wypadku obowiązkiem naprawienia szkody, okoliczności, że kierujący ojciec powódki nie miał uprawnień do kierowania pojazdem o czym

matka powódki wiedziała, zdecydowanie się matki na jazdę samochodem z osobą, która na jej oczach spożywała alkohol, na jazdę samochodem (przystosowanym do przewozu czterech osób) w pięć osób i to bez wymaganego fotelika ochronnego dla powódki, w szczególności gdy jak wynika z zeznań przedstawiciela ustawowego J. T. ze sklepu, z którego rozpoczęła się podróż do miejsca docelowego mieli do pokonania jedynie 500 m, że powódka mimo, iż posiadała uprawnienia do kierowania pojazdem nie zdecydowała się na kierowanie pojazdem lub przejście z dzieckiem pieszo 500 m, mimo iż warunki pogodowe były dobre, było słonecznie i ciepło, że powódka oddała mężowi kluczyki do samochodu aby zawiózł dzieci siostry, mimo, iż widziała, że spożywał alkohol,

- pominięcie przy ustalaniu zasadności i wysokości renty świadczeń pobieranych przez matkę powódki na małoletnią N. T. (1), tj. zasiłku pielęgnacyjnego w kwocie 153 zł, świadczenia pielęgnacyjnego w kwocie 820 zł, renty wypłacanej przez pozwanego w kwocie 105 zł miesięcznie, świadczenia z MOPS z tytułu opieki nad powódką w kwocie 1600 zł miesięcznie.

Strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej oraz zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Zażalenie na to postanowienie o kosztach sądowych zawarte w powyższym wyroku wniosła powódka zaskarżając to orzeczenie części dotyczącej nakazania pobrania kwoty 21.059 zł na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Kielcach) od powódki N. T. (1) z zasądzonego roszczenia. Powódka wniosła o zmianę postanowienia w przedmiocie kosztów procesu zawartego w pkt VI wyroku w części dotyczącej nakazania pobrania kwoty 21.059 zł na rzecz Skarbu Państwa od powódki N. T. (1) z zasądzonego roszczenia poprzez odstąpienie od obciążenia jej tymi kosztami.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sadu Okręgowego i zważył co następuje:

Najdalej idący zarzut dotyczył skuteczności rozszerzenia powództwa.

Rzeczywiście pismo z dnia 6 października 2015r. (które wpłynęło do Sądu Okręgowego w dniu 12 października 2015r.) zostało doręczone bezpośrednio pełnomocnikowi strony pozwanej co zostało ujawnione na rozprawie w dniu 12 października 2015r., na której pełnomocnik powódki podtrzymał rozszerzenie powództwa. Pełnomocnik strony pozwanej nie podniósł jednak zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c. co do tego sposobu doręczenia lecz na rozprawach w dniu w dniu 2 marca 2017r. , 20 kwietnia 2017r. i 12 czerwca 2017r. wdał się w spór. Nie kwestionował też zakresu postępowania dowodowego, które wiązało się z rozszerzeniem powództwa. Doszło więc do zawisłości sporu i nie zachodzi nieważność postępowania.

Niezasadnie też strona pozwana podnosi zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. w kontekście zachowania przedstawicieli ustawowych i ich znaczenia dla możliwości uniknięcia wypadku, skoro ustalenia Sądu Okręgowego jasno wskazują na naganność zachowania ojca powódki, który pod wpływem alkoholu, bez wymaganych powódki zdecydował się na jazdę samochodem , przewożąc dziecko bez fotelika jak też uwzględniają naganność zachowania matki powódki, która widząc, że mąż spożywa alkohol zdecydowała się na jazdę z nim w samochodzie w pięć osób ignorując przepisy bezpieczeństwa nakazujące przewozić dziecko w foteliku. Ustalenia te były prawidłowe.

Oparta na art. 822 k.c. i art. 34 i 35 Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń względem osób trzecich, w ramach umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierowcy pojazdu mechanicznego, wyznaczona jest – zarówno co do zasady jak i granic – odpowiedzialnością tego posiadacza lub kierowcy.

W sytuacji, gdy doszło do zderzenia dwóch pojazdów mechanicznych, odpowiedzialność za szkodę pasażerów jednego z tych pojazdów ponosi jego kierowca albo na zasadzie ryzyka na podstawie art. 436 § 1 w zw. z art. 435 k.c., albo na podstawie art. 415 w zw. z art. 436 § 2 KC, tj. na zasadzie winy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 r. IV CSK 96/15 OSNC 2016 nr 11, poz. 132, str. 70). Przepis art. 436 §2 k.c. nie uchyła jednak odpowiedzialności z tytułu ryzyka względem pasażera własnego pojazdu mechanicznego nie będącego osobą przewożoną z grzeczności

(wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1970 r. II CR 157/70OSPika 1971 nr 5, poz. 90). Powódka nie może być bowiem uznana za przewożoną z grzeczności a więc zasada ryzyka nie została uchylona w tym przypadku.

W sytuacji, w której odpowiedzialność dłużnika oparta jest na zasadzie ryzyka, miarodajnym kryterium dla ustalenia rozmiaru przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody może być jedynie porównanie niebezpieczeństwa, z jakim dla ogółu łączy się korzystanie z mechanicznego środka komunikacji, z rozmiarem i wagą uchybień po stronie poszkodowanego. Dla uwzględnienia przyczynienia się małoletniego konieczne jest, by mógł on choć w ograniczonym zakresie mieć świadomość nagannego zachowania lub grożącego mu niebezpieczeństwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2008 r. I CSK 139/08 LEX nr 548898). W tym zaś wypadku żadnej obiektywnej nieprawidłowości nie można zarzucić małoletniej. Z uwagi na wiek, N. T. (1) nie miała nawet w ograniczonym zakresie świadomości nagannego zachowania lub grożącego jej niebezpieczeństwa. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 kwietnia 1952 r. C 290/52 OSNCK 1953 nr 4, poz. 99 wskazał, że o „przyczynieniu się” poszkodowanego do wyrządzenia szkody nie może być mowy wtedy, gdy nie ma on możliwości rozważnej decyzji co do wyboru kierunku działania. Oczywiście zaś jest, że dwuletnie dziecko nie ma takiej możliwości rozważenia ani nawet świadomości niebezpieczeństwa. Sąd Apelacyjny podziеляjąc stanowisko Sądu Okręgowego zwraca uwagę, że negatywna ocena podróżowania z osobą pod wpływem alkoholu może być postawiona tylko takiej osobie, która ma świadomość, że kierujący pojazdem jest osobą znajdującą się w stanie nietrzeźwym. Bezprawność zaś przewożenia dziecka w foteliku dotyczy osób przewożących a nie samego przewożonego dziecka.

Niezależnie od zasady ryzyka kierującemu pojazdem w tym przypadku należy przypisać także winę skoro umyślnie naruszył on zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym i został uznany winnym przestępstwa z art. 177§2 k.k. w zw. z art. 178§1 k.k. skazany. Utrwalone zaś jest w orzecznictwie stanowisko, zgodnie z którym osoba ponosząca odpowiedzialność na zasadach winy i zobowiązana do naprawienia szkody, doznanej przez małoletnie dziecko, nie może na podstawie art. 362 k.c. żądać zmniejszenia swego obowiązku odszkodowawczego wobec tego dziecka na tej podstawie, że szkoda pozostaje w związku przyczynowym również z zawinieniem rodzica poszkodowanego (w tym przypadku także drugiego), wyrażającym się w braku należytego nadzoru. Zawinienie rodziców nie ma więc wpływu na zakres obowiązku odszkodowawczego w stosunku do małoletniego, może natomiast uzasadniać jego odpowiedzialność odszkodowawczą wobec małoletniego (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1983 r., I CR 33/83, OSNCP 1983, nr 12, poz. 196, z dnia 22 września 1986 r., IV CR 279/86, nie publ. i z dnia 5 listopada 2008 r., I CSK 139/08, nie publ. oraz z dnia 24 stycznia 2017rV CSK 163/16). Nie jest wykluczony także regres ubezpieczyciela względem rodziców.

Nie ma też podstaw do uznania, że powódka dochodząc pełnego zadośćuczynienia wobec pozwanego nadużywa prawa. Wręcz przeciwnie zasady słuszności wymagają w tym przypadku zrekompensowania przez ubezpieczyciela sprawcy ogromnej krzywdy doznanej przez małoletnią na skutek działania jej obojga rodziców. Przemawia za tym szczególna ochrona dobra osobistego w postaci zdrowia oraz zakres doznanego uszczerbku a także i to, że to siła sprawcza pojazdu mechanicznego jest w tym przypadku decydująca dla doznanego uszczerbku.

Zupełnie nieadekwatny przy tym jest zarzut naruszenia art. 322 k.p.c. powiązany z kwestią roli rodziców poszkodowanej, skoro to właśnie zachowanie ubezpieczonego kierowcy, za którego odpowiada strona pozwana, jest najbardziej istotne z punktu widzenia sprawczego. To kierowca bowiem naruszył zasady ruchu drogowego kierując pojazdem w stanie nietrzeźwości i doprowadzając do zderzenia z innym pojazdem, jak też przewożąc małoletniego pasażera małoletniego bez odpowiedniego zabezpieczenia. To ubezpieczony kierowca był w tym przypadku przewożącym, do którego kierowany jest przede wszystkim obowiązek z art. 39 ust. 3 Prawa o ruchu drogowym.

Podziеляjąc więc w pełni stanowisko Sądu Okręgowego co do braku podstaw do stosowania art. 362 k.c. Sąd Apelacyjny uznaje za niezasadny zarzut naruszenia prawa materialnego powołany w pkt I ppkt 1 i 2 petitum apelacji.

Także Sąd Apelacyjny uznaje, że Sąd Okręgowy prawidłowo określił wielkość zadośćuczynienia na kwotę 400000zł. Apelujący ubezpieczyciel kwestionując wysokość zasądzonej kwoty z tego tytułu całkowicie pomija, że uszczerbek

dotyczył bezcennej wartości tj. zdrowia. Podstawową funkcją zadośćuczynienia jest kompensata krzywdy a zatem jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, przy uwzględnieniu skali i zakresu następstw uszkodzenia ciała i sytuacji życiowej poszkodowanego (wyrok Sądu Najwyższego: z dnia 30 stycznia 2004 r., sygn. akt I CK 131/03, OSNC 2005 r., nr 2, poz. 40). Okoliczności wpływające na określenie tej wysokości, jak i kryteria ich oceny muszą być zawsze rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą poszkodowanego i sytuacją życiową, w której poszkodowany się znalazł. Przy ustalaniu zadośćuczynienia uwzględnia się wiek poszkodowanego, stopień cierpień psychicznych, ich intensywność i czas trwania, nieodwracalność następstw tego rodzaju skutków zdarzenia, szanse i rokowania na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej i bezradności życiowej oraz inne czynniki podobnej natury (zob. wyrok SN z dnia 9 listopada 2007 r., V CSK 245/07, Lex nr 3696691).

W tym przypadku Sąd pierwszej instancji uwzględnił wszystkie wskazane okoliczności, w także fakt, że powódka w bardzo młodym wieku doznała poważnych, zagrażających życiu obrażeń. W okresie młodości była poddana długotrwałej hospitalizacji w związku z długotrwałym i skomplikowanym leczeniem specjalistycznym i ciągłej rehabilitacji. Uszczerbek był związany zarówno z bólem fizycznym jak i cierpieniem psychicznym związanym z pobytami w placówkach medycznych i fizycznymi ograniczeniami a także brakiem możliwości realizowania planów życiowych i będących następstwami wypadku. W znacznej części uszczerbek fizyczny jest w tym przypadku nieodwracalny. Słusznie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na następstwa neurologiczne, okulistyczne, ortopedyczne, logopedyczne jak też psychologiczno-psychiatryczne. Podkreślić też trzeba, że powódka uświadamia sobie własne ograniczenia wynikłe na skutek wypadku, co nie jest obojętne dla oceny rozmiaru krzywdy. Zdaniem Sądu drugiej instancji ustalona przez Sąd Okręgowy kwota zadośćuczynienia jest odczuwalna i pełni ona swą kompensacyjną funkcję.

Sąd Okręgowy słusznie też wskazywał, że ustalona w tym przypadku wysokość zadośćuczynienia nie prowadzi do rażącej dysproporcji w stosunku do orientacyjnego poziomu zasądzanych kwot z tytułu zadośćuczynienia w innych podobnych sprawach. Ta kwestia nie jest bowiem pozbawiona znaczenia albowiem pozwala ona ocenić, czy na tle tych innych przypadków żądane zadośćuczynienie nie jest nadmiernie wygórowane lub zaniżone (por. wyroki Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2003 r., IV CK 151/02 LEX nr 157306 i z dnia 15 września 1999r. III CKN 339/98 OSNC 2000/3/58). z dnia 16 grudnia 2014 r., I PK 124/14, OSNP 2016, nr 6, poz. 70 i z dnia 1 czerwca 2017 r. I CSK 595/16 Legalis Numer 1629970). Kwota zaś ustalona w tym przypadku nie odbiega znacząco od sum zasądzanych przy rozległych konsekwencjach wypadku komunikacyjnego w tym uszczerbku związanego z urazem czaszkowo mózgowym.

Niezależnie od tego zadośćuczynienia pozostawione jest uznaniu sędziowskiemu. Sąd drugiej instancji jako Sąd meriti władny jest więc zmienić wysokość zadośćuczynienia jeżeli przyznane jest rażąco nieodpowiednie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 listopada 2004 r. I CK 219/04 nie publ. LEX nr 146356), co w tym przypadku nie występuje.

Apelacja jest natomiast częściowo zasadna w zakresie w jakim kwestionuje zasądzenie renty. Sąd Okręgowy wyliczył rentę z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od stycznia 2011r do października 2015 r w wysokości 2020zł miesięcznie a od listopada 2015r. w kwotach po 3606, 40 zł, z czego w związku ze zwiększonymi potrzebami z tytułu opieki na kwotę 1920zł 98 godzin x 8 zł x 30 dni). W ramach zasądzonej kwoty 68940zł skapitalizowanej renty za okres od stycznia 2011r do grudnia 2013r. włącznie uwzględniono więc potrzeby związane z opieką za okres 36 miesięcy. Sąd Okręgowy ustalił jednak jednocześnie, że strona pozwana pismem z dnia 12 września 2013 r. przyznała powódce rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 105 zł miesięcznie. Przyznane świadczenie obejmowało koszty opieki osób trzecich 8 godz. dziennie x 5 zł x 30 dni po uwzględnieniu przyczynienia i po odjęciu zasiłku pielęgnacyjnego w wysokości 153 zł. Niesporne jest, że kwota ta była wypłacana. Kwota ta powinna zostać uwzględniona zarówno przy zasądzeniu renty skapitalizowanej jak i przy dalszych rentach zaległych skoro dobrowolne spełnienie świadczenia doprowadziło do wygaśnięcia długu w tej części za okres do daty wyrokowania Sądu Apelacyjnego.

Zasadnie też apelacja podnosi, że Sąd Okręgowy powinien uwzględnić bezsporną okoliczność wypłaty świadczenia pielęgnacyjnego. Treść odpowiedzi na apelację wskazuje, że takie świadczenie powódka otrzymuje.

W orzecznictwie przyjmuje się, że przysługująca poszkodowanemu na podstawie art. 444 § 2 lub art. 446 § 2 k.c. renta odszkodowawcza (wyrównawcza) powinna zostać pomniejszona o należną rentę z ubezpieczenia społecznego, a obowiązek zwrotu kosztów leczenia przewidziany w art. 444 § 1 k.c. obejmuje tylko te koszty, które nie zostały pokryte z ubezpieczenia zdrowotnego (np.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1977r. III CZP 58/76, OSNC z 1977 r., nr 9, poz. 156 oraz wyroki: z dnia 7 lutego 1962 r. 2 CR 868/61, OSPiKaz 1963 r., nr 2, poz. 38, z dnia 4 lipca 2002 r., I CKN 837/00, nie publ., z dnia 7 stycznia 2004 r. III CK 181/02, nie publ., z dnia 14 października 2004 r. I UK 4/04, OSNP z 2005 r., nr 19, poz. 306 i z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 384/07, nie publ.). Stanowisko to nie zostało także zakwestionowane w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2009 r. (III CZP 140/08 – OSNC 2009 r., nr 10, poz.132 – LEX nr 493965). Świadczenia więc z ubezpieczenia społecznego wypłacane poszkodowanemu podlegają zaliczeniu na poczet obowiązku ubezpieczyciela sprawy. Świadczenie pielęgnacyjne stanowi zaś element systemu ubezpieczenia społecznego. Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1952) zasiłek pielęgnacyjny przysługuje niepełnosprawnemu dziecku z tytułu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Tym samym zaspokojenie wydatków związanych z zapewnieniem opieki i pomocy i ponowna ich rekompensata w ramach renty z tytułu zwiększonych potrzeb prowadzi do zdublowania tych świadczeń. Podkreślić należy, że źródłem korzyści wynikającej ze świadczenia pielęgnacyjnego jest to samo zdarzenie (uszczerbek w postaci niepełnosprawności) i istnieje pomiędzy koniecznością wypłaty tego świadczenia a wypadkiem normalny związek przyczynowy. Dodatek pielęgnacyjny jest bowiem wypłacany powódce w związku ze stanem zdrowia wynikającym z wypadku. Wskazana korzyść zaspokaja te same interesy poszkodowanego, które ma zaspokoić renta. Także zachodzi w takiej sytuacji tożsamość celu i funkcji zasiłku pielęgnacyjnego co renty z tytułu zwiększonych potrzeb, przewidzianej w art. 444 § 2 k. c. skoro chodzi o wydatki związane z zapewnieniem opieki i pomocy. Istniała więc podstawa do zaliczenia tej korzyści na poczet szkody (por. Wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 lutego 2015 r. I ACa 784/14 i z dnia 30 czerwca 2016 r. I ACa 1030/15 pub. w portalu orzeczeń). Stanowisko w tym przedmiocie nie jest wprawdzie jednolite w orzecznictwie (np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 lipca 2015r. I ACa 298/15), niemniej zasiłek pielęgnacyjny, którego wysokość jest zryczałtowana w ustawie ma udział w naprawieniu szkody bezpośrednio poszkodowanemu, co wyklucza ponowne świadczenie ubezpieczyciela w tym zakresie.

Powyższe powoduje, że w częściowym uwzględnieniu apelacji Sąd drugiej instancji na podstawie art. 386§1 k.p.c. obniżył zasadzoną należność główną o kwotę 14964zł (9288zł +5676zł) tj do kwoty 505.246,97zł uwzględniając, że obejmowała ona rentę jednorazową i sumę rent za okres od stycznia do października 2015r. co powoduje, że wskazane w pkt I wyroku kwota 68940 zł skapitalizowanej renty winna zostać obniżona o kwotę 9288zł. tj 36x 258zł (153zł + 105zł) za okres od stycznia 2011r do grudnia 2013r. a więc do kwoty 59652zł. Analogicznie obniżeniu uległy wskazane w tym punkcie wyroku kwoty 2020zł za okres od stycznia 2014r. do października 2015r. tj do kwot po 1762zł (2020zł-105zł- 153zł). Obniżenie łącznie za ten okres wyniosło 5676zł (22x258zł) albowiem okres ten uwzględniono w ramach skapitalizowanej kwoty w ramach należności głównej. Odpowiedniemu obniżeniu uległy także kwoty rent wskazane w pkt II tj należne za okres od listopada 2015 r. do czerwca 2018 r. włącznie tj do kwot 3.348,40 zł (3.606,40 zł- 258zł), a należne na przyszłość obniżono do kwot po 3.453,40 zł (3.606,40 zł-153zł). Okoliczność bowiem zapłaty przez ubezpieczyciela kwot po 105 zł miesięcznie za okres przeszły nie uchyla podstaw do uzyskania przez stronę powodową tytułu egzekucyjnego na przyszłość. W konsekwencji oddalono powództwo także w zakresie różnicy wynikającej z obniżenia. Powyższa zmiana nie dawała podstaw do modyfikacji rozstrzygnięcia o kosztach procesu pomiędzy stronami.

Nie było natomiast podstaw do zaliczenia świadczeń uzyskiwanych przez matkę powódki. W orzecznictwie uznaje się, że obowiązek "zaliczenia" na poczet odszkodowania (odpowiednio renty odszkodowawczej) świadczeń mających inny charakter prawny, może wynikać tylko ze szczególnych przepisów prawa (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 1981 r. III CZP 6/81 OSNCP 1981 nr 10). Świadczenie opiekuńcze dla osoby rezygnującej z zatrudnienia w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem nie jest świadczeniem przysługującym i należnym powódce, lecz jej matce (z art. 32 ust 2 ustawy z dnia z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1368). Podobnie

specjalistyczny zasiłek opiekuńczy przyznawany na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych jest świadczeniem dla osoby, na której zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny. Są to więc świadczenia należne opiekunowi w przypadku opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem wymagającym stałej lub długotrwałej opieki lub odpowiednio wymagającym pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji do ukończenia 18 lat. Świadczenie to rekompensuje nie tyle skutki wypadku co skutki rezygnacji opiekuna z zatrudnienia w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Jest to więc świadczenie należne w tym przypadku D. T. a nie powódce. Dodatkowo świadczenia tego typu związane są ze składkami ubezpieczeniowymi uprawnionego a nie poszkodowanego. Zasada „comensatio lucri cum damno” nie ma więc w takim przypadku zastosowania.

Także nie podlegają zaliczeniu świadczenia jakie matka powódki uzyskuje z MOPS. Świadczenia te pokrywane są ze środków publicznych na podstawie przepisów o pomocy społecznej i uzyskiwane są na podstawie osobistych starań matki powódki. Pomoc społeczna ma charakter subsydiarny. Nawet więc jeżeli świadczenie z pomocy społecznej realizuje analogiczny interes, to nie ma na celu zwolnienia ubezpieczyciela od obowiązku wypłaty odszkodowania, lecz ma na celu nieodpłatne przysporzenie korzyści uprawnionemu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 1986 r. IV CR 117/86 Lex nr 8759 i uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 r. Sygn. akt III CZP 35/16 MoP 2016 nr 19, str. (...)). Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 marca 2016 r. I ACa 1685/15 Lex nr 2026155). Inna jest też podstawa prawna tego świadczenia.

Wobec powyższego uznając dalej idącą apelację za niezasadną orzeczono o jej oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Zażalenie zostało uwzględnione na podstawie art. 386§1 k.p.c. w zw. z art. 397§2 k.p.c. co skutkowało zmianą pkt VI wyroku a motywy tego rozstrzygnięcia zawarto w osobnym uzasadnieniu. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. i art. 391§1 k.p.c. oraz na podstawie §2pkt 7 i §10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015r. poz. 1800 ze zm.). Uwzględniono bowiem, że apelacja została uwzględniona jedynie w niewielkiej części jak też uwzględniono koszty przejazdu pełnomocnika. Brak było jednak podstaw do zasądzenia od pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego albowiem zasady słuszności nie pozwalają obciążyć strony pozwanej kosztami zażalenia , które w żaden sposób nie dotyczą interesu strony pozwanej. Działanie zaś pełnomocnika w interesie powódki znalazło odpowiedni wyraz w zasądzeniu odpowiednich kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Robert Jurga SSA Sławomir Jamróg SSA Paweł Czepiel

Sygn. akt I ACz 2079/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem zawartym w punkcie VI wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 26 czerwca 2017r. sygn. akt I C 329/14 r VI. nakazano pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Kielcach) od N. T. (1) z zasądzzonego roszczenia kwotę 21059zł , od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 35.098,47zł . Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła powódka zaskarżając to orzeczenie części dotyczącej nakazania pobrania kwoty 21.059 zł na rzecz Skarbu Państwa od powódki N. T. (1) z zasądzzonego roszczenia. Powódka zarzuciła naruszenie:

1. art. 100 k.p.c. zd. 1 w zw. 2 art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez nakazanie pobrania kwoty 21.059 zł na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Kielcach) od powódki N. T. (1) z zasądzzonego roszczenia, mimo że w sprawie zachodzi szczególny przypadek uzasadniający nieobciążanie powódki kosztami sądowymi;

2. art. 102 kodeksu postępowania cywilnego w związku z art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28.07. 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez ich niezastosowanie i nakazanie pobrania kwoty 21.059 zł na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Kielcach) od powódki N. T. (1) z zasądzonych roszczeń, pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających odstąpienie od obciążenia jej przedmiotowymi kosztami.

Powódka wniosła o :

1. zmianę postanowienia w przedmiocie kosztów procesu zawartego w pkt VI wyroku w części dotyczącej nakazania pobrania kwoty 21.059 zł na rzecz Skarbu Państwa od powódki N. T. (1) z zasądzonych roszczeń poprzez odstąpienie od obciążenia jej tymi kosztami.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Niewątpliwie zasadą jest odpowiedzialność za wynik sprawy. Jednakże szczególne okoliczności niniejszej sprawy przesądziły o nieobciążaniu powodów kosztami postępowania w oparciu o art. 102 k.p.c. Przepis ten nie konkretyzuje przypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi. Jego zastosowanie zależy zatem od swobodnej oceny sądu orzekającego. Odstąpienie od obciążenia strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego, jest możliwe w sytuacji szczególnej, gdy takie obciążenie byłoby niesłuszne i niesprawiedliwe, rażąco niezgodne z zasadami słuszności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2011 r., II CZ 203/10, LEX nr 738399). Do „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz.

W tym przypadku za słusznościom odstąpieniem od obciążenia powódki kosztami sądowymi przemawiał charakter roszczeń pozwu, w tym okoliczność, że ustalenie wysokości należnego powodce zadośćuczynienia zależało od oceny Sądu. Trzeba także uwzględnić okoliczności faktyczne sporu, usprawiedliwiające subiektywne przekonanie powódki o słuszności dochodzonych roszczeń. Ponadto w aspekcie aktualnej sytuacji zdrowotnej i życiowej powódki, obciążenie jej kosztami sądowymi i w konsekwencji ściągnięcie ich z zasądzonych roszczeń powoduje, że funkcja kompensacyjna zadośćuczynienia zostanie zaburzona. Dodatkowo należy nadmienić, że powództwo w przeważającej części zostało uwzględnione i nie doszło do rażącej dysproporcji pomiędzy roszczeniem dochodzonym a uwzględnionym a ponadto na skutek odstąpienia od obciążenia powódki kosztami sądowymi nie dochodzi do przerzucenia na pozwaną ryzyka związanego z błędną oceną przez powoda swego roszczenia.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny w uwzględnieniu zażalenia zmienił na podstawie art. 386§1 k.p.c. w zw. z art. 397§2 k.p.c. pkt VI wyroku w części nakazującej pobranie kosztów od powódki i odstąpił od obciążenia N. T. (1) kosztami sądowymi.

SSA Paweł Czepiel SSA Sławomir Jamróg SSA Robert Jurga